Lietas Nr. C10105212
Lietas arhīva Nr. CA-0085-15/12

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Aizkrauklē 2015.gada 19.februārī

Zemgales apgabaltiesa
šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Belicka,
tiesneši S.Maršāne, I.Skudra
ar tiesas sēdes sekretāri J.Zitāni
piedaloties prasītājas pārstāvei /pers. A/, atbildētājas pārstāvei zvērinātai advokātei I.Bedānovai,

izskatīja atklātā apelācijas instances tiesas sēdē civillietu /pers. B/ prasībā pret /pers. C/ par zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu, kas ierosināta sakarā ar prasītājas pārstāves /pers. A/ apelācijas sūdzību par Bauskas rajona tiesas 2014.gada 17.septembra spriedumu.

APRAKSTOŠĀ DAĻA

/datums/Bauskas rajona tiesā cēlusi prasību pret /pers. C/ par zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu. Prasības pieteikumā norādīts, ka /pers. C/ valdījumā esošās nekustamā īpašuma daļas avārijas stāvokļa dēļ appludināšanas rezultātā notikusi prasītājai piederošās nekustamā īpašuma /adrese/ daļas bojāšana. Prasītāja bijusi spiesta lūgt Latvijas neatkarīgo ekspertu asociācijai veikt appludināto istabu remontdarbu izmaksu aprēķinu. Atbildētājai nosūtīts pirmstiesas brīdinājums ar priekšlikumu samaksāt Ls 2469,95. Prasītāja uzskatījusi, ka, ņemot vērā, ka zaudējumi viņai radušies atbildētājas vainas dēļ, proti, atbildētāja nav uzturējusi viņas lietošanā esošo kopīpašuma daļu, tad atbildētājas pienākums ir kompensēt prasītājai radušos zaudējumus Ls 2269,95 un atlīdzināt izdevumus, kas radušies saistībā ar tehniskā atzinuma veikšanu Ls 200.

Prasītāja uzskatījusi, ka atbildētāja /pers. B/ ir nodarījusi fiziskas un garīgas ciešanas, jo pastāvīgi nav pildījusi savus kopīpašnieces pienākumus saistībā ar īpašuma uzturēšanu. Prasītāja mēģinājusi panākt, lai atbildētāja uzsāktu sava īpašuma uzturēšanu, taču, neraugoties uz /pers. B/ pūlēm, atbildētājas daļa nonākusi avārijas stāvoklī, un prasītājai nodarīts ievērojams zaudējums. Turklāt sakarā ar nodarītajiem bojājumiem prasītājai apgrūtināta dzīvošana viņas dzīvesvietā. Prasītāja novērtējusi viņai nodarīto morālo kaitējumu Ls 1000.

Lūgusi tiesu piedzīt no /pers. C/ nodarītos zaudējumus Ls 2469,95, morālo kaitējumu Ls 1000, visus tiesāšanās izdevumus, tajā skaitā Ls 242 par juridisko palīdzību (lietas (4.-7.lapa).

Bauskas rajona tiesa ar 2014.gada 17.septembra spriedumu /pers. B/ prasību pret /pers. C/ par zaudējumu un morālā kaitējuma kompensācijas piedziņu noraidīja.

No prasības pieteikuma tiesa secināja, ka pēc prasītājas viedokļa gan zaudējumi, gan morālais kaitējums ir nodarīts nevis līgumisko saistību neizpildes, bet delikta rezultātā - sakarā ar to, ka atbildētāja nepildīja normatīvajos aktos noteiktos nekustamā īpašuma īpašnieka pienākumus īpašuma uzturēšanā. Prasības pamati lietas izskatīšanas laikā nav grozīti un nav papildināti.

Lietā nav strīda, ka vēsturiski ir izveidojusies dzīvojamās mājas telpu lietošanas kārtība, kuru ievēro abas puses, pušu starpā par lietošanā esošajām telpām strīds nepastāv.

No prasības pieteikuma, prasītājas pārstāves un atbildētājas paskaidrojumiem tiesa konstatēja, ka starp pusēm nav noslēgts jebkāds darījums saistībā ar nekustamā īpašuma /adrese/ lietošanu un apsaimniekošanu, līdz ar to pušu tiesiskās attiecības novērtējamas kā nekustamā īpašuma kopīpašnieku attiecības saskaņā ar Civillikuma un citu normatīvo aktu normām.

Tiesa norādīja, ka saskaņā ar Civillikuma 184., 1071 un 1068.pantā noteikto abas puses kā kopīpašnieces ir atbildīgas par visa kopīpašumā esošā nekustamā īpašuma uzturēšanu kārtībā, un ar to saistītos izdevumus viņām jāsedz atbilstoši domājamo daļu lielumam, konkrētajā gadījumā - līdzīgās daļās.

Tiesa noraidījanosaukums pārstāves argumentus, ka faktiski nekustamais īpašums ir divas mājas ar kopējo sienu, jo vēsturiski tie bija 2 atsevišķi īpašumi, un ka katram kopīpašniekam ir jāuztur kārtībā tikai sava ēkas daļa. No ierakstiem zemesgrāmatā un nekustamo īpašumu valsts kadastra informācijas sistēmā tiesa konstatēja, ka nekustamais īpašums „/Nosaukums/" kā vienots nekustamais īpašums ir ierakstīts zemesgrāmatas nodalījumā, un ne viss šis īpašums, ne šajā īpašumā ietilpstošā dzīvojamā māja nav jebkādā veidā sadalīti reālās daļās. Līdz ar to Civillikuma 1084.panta pirmās daļas izpratnē puses nav uzskatāmas par kaimiņiem, bet par kopīpašniekiem, kuriem ir vienāda atbildība par visas būves, ieskaitot jumtu, uzturēšanu kārtībā.

Ņemot vērā, ka ēkas pamati, nesošās sienas un jumts ir ēkas pamatkonstrukcijas, kopīpašumā tie nevar būt sadalīti kādās noteiktās ķermeniskās daļās, par kuru uzturēšanu kārtībā un kapitālo remontu (renovāciju) būtu atbildīgs tikai viens kopīpašnieks. Līdz ar to nekustamajā īpašumā „/Nosaukums/" nav nedz prasītājas jumta daļas, nedz arī atbildētājas jumta daļas, bet viss jumts kā ēkas pamatkonstrukcija atrodas pušu kopīpašumā.

Apstāklis, ka puses turpina ievērot vēsturiski izveidojušos dzīvojamās mājas telpu lietošanas kārtību, nenozīmē, ka puses ir vienojušās par prasītājas pārstāves minēto nekustamā īpašuma apsaimniekošanas kārtību, proti, ka katra puse apņemas uzturēt tikai to mājas daļu, kurā atrodas attiecīgās puses lietojamās telpas.

Tiesa uzskatīja, ka ir pamatoti atbildētājas iebildumi pret prasību, un ka nav pierādīts cēloniskais sakars starp atbildētājas bezdarbību, neveicot jumta remontu, un prasītājai nodarītajiem zaudējumiem. Jumta remonts, kura neveikšanu prasītāja pārmet atbildētājai, ja šī remonta laikā tiek nomainīts ne tikai jumta iesegums, bet jumta nesošās konstrukcijas, nav uzskatāms par kārtējo remontu, bet par būvdarbiem - renovāciju. Faktu, ka jumta nomaiņa nav ēkas kārtējais remonts, atzina arī prasītājas pārstāve. Līdz ar to neviens no prasītājas minētajiem Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma normu pārkāpumiem nevar

būt par cēloni prasītājas lietošanā esošo telpu appludināšanai. Turklāt jumta ieseguma bojājumi, kuru dēļ varēja notikt telpu appludināšana, radušies vēl 2009. gadā, tātad, vēl pirms Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma spēkā stāšanās.

Tiesa konstatēja, ka lietā nav iesniegti pierādījumi par to, ka prasītāja piedāvāja atbildētājai vienoties par ēkai nepieciešamā remonta veikšanu, tā apjomu un izdevumu segšanu. Izvērtējot visus lietā iegūtos pierādījumus kopsakarā, tiesa atzina par pierādītu, ka 2005.gadā prasītāja bez atbildētājas piekrišanas un, neievērojot normatīvo aktu prasības būvdarbu veikšanai, ir veikusi izmaiņas jumta konstrukcijā, nomainot jumta daļā nesošās konstrukcijas (spāres un latas), kā arī 2009.gadā jumta pamatkonstrukcijas tika bojātas.

Tiesa atsaucās uz Būvniecības likuma 1.panta 6.punktu, Noteikumiem Nr.l 12 22.punktu redakcijā no 2005.gada 1.maija līdz 2005.gada 13.septembrim un redakcijā, kas ir spēkā kopš 2013.gada 1.jūlija, un norādīja, ka, ievērojot minētās normas, jumta remonts, kura laikā tiek nomainīts ne tikai jumta iesegums, bet jumta nesošās konstrukcijas (spāres un latas), ir uzskatāms par būvdarbiem - renovāciju (kapitālo remontu). Tiesa norādīja, ka prasītājas veiktā remonta laikā 2005.gada jūnijā spēkā esošais normatīvais regulējums paredzēja pienākumu pirms šādu būvdarbu uzsākšanas saņemt būvatļauju. No prasītājas pārstāves atsauksmes par atbildētājas paskaidrojumiem un paskaidrojumiem tiesas sēdē izriet, ka prasītāja sakarā ar jumta remontu nav vērsusies būvvaldē, uzskatot, ka tas nav nepieciešams. Ievērojot minēto, tiesa secināja, ka prasītāja būvdarbus nekustamajā īpašumā ir veikusi, pārkāpjot Būvniecības likumā un Noteikumos Nr.l 12 paredzēto kārtību, tā rezultātā bez speciālista izstrādātā un būvvaldes akceptētā renovācijas projekta tika faktiski izveidots jauns jumts tikai vienā ēkas pusē, izjaucot vienoto jumta konstrukciju un sabojājot jumta pamatkonstrukcijas - latas jumta otrajā pusē. Pierādījumi par to, ka atbildētāja būtu piekritusi šādai rīcībai ar kopīpašumu, lietā nav iesniegti. Tāpat nav iesniegti pierādījumi par to, ka 2005.gadā jumts bija tādā avārijas stāvoklī, ka remonts bija jāveic steidzami bez otrā kopīpašnieka piekrišanas saskaņā ar Civillikuma 1068.pantā paredzētiem izņēmumiem.

Lai izdarītu secinājumu par to, vai jumta daļas iebrukšana ir notikusi jumta konstrukciju nolietošanas rezultātā vai tādēļ, ka prasītāja bez projekta un būvatļaujas ir veikusi jumta pārbūvi, ir nepieciešamas speciālās zināšanas būvniecības jomā, taču neviena no pusēm nav pieteikusi šajā lietā lūgumu par ekspertīzes noteikšanu. 2012.gada 16.augusta tehniskās apsekošanas atzinums Nr.163/2-02-01 nav uzskatāms par ekspertīzi likuma izpratnē, jo tas ir sniegts pēc vienas puses lūguma, nevis tiesas lēmuma, pirms atzinuma sniegšanas S.K. un T.K. netika brīdināti par krimināLatbildību, viņiem netika izskaidroti eksperta tiesības un pienākumi, netika ievērotas arī citas ekspertīzes veikšanai Civilprocesa likumā noteiktās prasības.

Izvērtējot iegūtos pierādījumus lietā, tiesa atzina, ka nav pierādīts cēloniskais sakars starp atbildētājas bezdarbību un prasītājas lietošanā esošo telpu appludināšanu, kas ir pietiekams pamats prasības noraidīšanai daļā par zaudējumu piedziņu. Prasītājai, kuras pašas un viņas dēla darbību rezultātā izveidojās plaisa starp jauno un veco jumta iesegumu, bija jāveic saprātīgi pasākumi, lai nepieļautu lietus ūdens un citu nokrišņu iekļūšanu mājā iekšā. Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka šādi pasākumi tika veikti, kas liegtu prasītājai prasīt zaudējumu atlīdzību pat gadījumā, ja zaudējumu cēlonis kaut daļēji būtu atbildētājas bezdarbība.

Attiecībā uz prasību daļā par zaudējumiem Ls 200 apmērā, kas samaksāti par tehniskās apsekošanas atzinumu, tiesa norādīja, ka minētais atzinums ir iesniegts tiesā kā

pierādījums par zaudējumu apmēru, kas nodarīts telpu bojāšanas rezultātā. Izdevumus par atzinuma sastādīšanu prasītāja samaksāja labprātīgi saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ar LNEA. Ievērojot minēto, par atzinumu samaksāta summa Ls 200 ir uzskatāma par Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 3.punktā paredzētiem izdevumiem sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu, nevis par zaudējumiem. Noraidot prasību par zaudējumu piedziņu, nav pamata piedzīt izdevumus sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu.

Attiecībā uz prasību daļā par morālā kaitējuma piedziņu tiesa atsaucās uz Civillikuma 1635.pantu un norādīja, ka, tā kā prasības pamati šajā daļā nav saistīti ar atbildētājas noziedzīgu nodarījumu, morālais kaitējums nav prezumējams, un prasītājai tas ir jāpierāda. Prasītāja nav norādījusi prasībā, kādas tieši fiziskās sāpes, veselības bojājums vai cita veida fiziskās ciešanas viņai ir nodarīti atbildētājas bezdarbības dēļ vai tādēļ, ka prasītāja rakstījusi par atbildētāju sūdzības dažādās instancēs. Šo apstākli nespēja paskaidrot arī prasītājas pārstāve. Nekādi pierādījumi par prasītājas veselībai nodarīto kaitējumu lietā nav iesniegti.

Dokumentiem, ko prasītāja iesniedza kā pierādījumu prasījumam par morālā kaitējuma piedziņu, nav nekāda sakara ar dzīvojamās mājas jumta stāvokli un telpu appludināšanu. Šie dokumenti pierāda, ka prasītāja iesniedza sūdzības par atbildētāju Valsts Ugunsdzēsības un glābšanas dienestā, bet nepierāda, ka prasītājai radušas garīgās ciešanas.

Tiesa norādīja, ka apstāklis, ka prasītājas attiecības starp kopīpašniekiem sakarā ar kopīpašuma uzturēšanu risināja, nevis vēršoties pie atbildētājas vai strīda gadījumā - tiesā, bet, rakstot sūdzības valsts un pašvaldības iestādēs, ir pašas prasītājas izvēle, nevis atbildētājas prettiesiskā rīcība, kas varētu izraisīt garīgās ciešanas.

Attiecībā uz Ls 242, ko prasītāja lūdza piedzīt kā izdevumus par juridisko palīdzību, tiesa norādīja, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta noteikumiem izdevumi par juridisko palīdzību ir atlīdzināmi tikai gadījumā, ja palīdzību sniedza zvērināts advokāts. No iesniegtās kvīts tiesa secināja, ka prasītāja par juridisko palīdzību samaksāja SIA „LNEA", kas nav zvērināto advokātu birojs, tiesā prasītāju pārstāvēja /pers. A/, kura arī nav zvērināta advokāte. Līdz ar to minētie izdevumi nebūtu atlīdzināmi prasītājai pat prasības apmierināšanas gadījumā.

Prasītāja Ņina Korobicina par minēto spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību, ar kuru spriedums tiek pārsūdzēts pilnā apmērā.

Nepiekrīt spriedumā norādītajam, ka abas puses kā kopīpašnieces ir atbildīgas par visa kopīpašumā esošā nekustamā īpašuma uzturēšanu kārtībā, un ar to saistītos izdevumus viņām jāsedz atbilstoši domājamo daļu lielumam, norādot, ka saskaņā ar Civillikuma 1070.panta 1.daļu kopējās lietas dalīta lietošana pielaižama tikai tad, kad šo lietu var dalīt, bet arī šajā gadījumā lietošana samērojama ar atsevišķo daļu lielumu. Strīdus mājas dalīta lietošana pielaižama minētā panta izpratnē, un visu laiku kopīpašums tika lietots dalīti, līdz ar ko tieši atbildētājai bija pienākums uzturēt savu īpašuma daļu.

Uzskata, ka tiesa nepamatoti ir noraidījusi prasītājas pārstāves argumentus, ka faktiski nekustamais īpašums pēc būtības ir divi atsevišķi īpašumi ar kopējo sienu, jo vēsturiski tie bija 2 atsevišķi īpašumi, un ka katram kopīpašniekam ir jāuztur kārtībā tikai sava ēkas daļa. Norādot uz daļēju lietā esošo informāciju (www.kadastrs.lv, 2010.gada 16.marta izziņa), kuru ir nepieciešams vērtēt kopsakarā ar visu pārējo informāciju, kura bija pieejama lietas izskatīšanas gaitā, tiesa nav ņēmusi vērā, ka par iepriekšminēto faktu

liecina arī lietas materiālos esošā atzinuma fotoattēli, kā arī plāns, ka šis fakts nav noformēts juridiski atbildētājas vainas dēļ un vairāku īpašumtiesību strīdu rezultātā. No Iecavas domes 16.03.2010 izziņas izriet, ka 1933.gada zemes plānā redzams, ka īpašumu ,/Nosaukums B/" un ,,/Nosaukums/" robeža šķērso dzīvojamo māju, apliecinot, ka tajā laikā tā bijusi kā divi atsevišķi īpašumi. Visu laiku īpašums tika lietots kā divi atsevišķi īpašumi, prasītāja ir pienācīgi uzturējusi savu īpašumu, ievērojot visu normatīvo aktu prasības, bet atbildētāja ir izvairījusies no saviem īpašnieces pienākumiem, novedot savu īpašumu avārijas stāvoklī un nodarot prasītājai prasības pieteikumā norādītus zaudējumus.

Spriedumā norādītais, ka, ņemot vērā, ka ēkas pamati, nesošās sienas un jumts ir ēkas pamatkonstrukcijas, kopīpašumā tie nevar būt sadalīti kādās noteiktās ķermeniskās daļās, par kuru uzturēšanu kārtībā un kapitālo remontu (renovāciju) būtu atbildīgs tikai viens kopīpašnieks. Līdz ar to nekustamajā īpašumā ,,/Nosaukums/" nav prasītājas jumta daļas, nedz arī atbildētājas jumta daļas, bet viss jumts kā ēkas pamatkonstrukcija atrodas pušu kopīpašumā, nedot pamatu tiesas secinājumam, ka apstāklis, ka puses turpina ievērot vēsturiski izveidojušos dzīvojamās mājas telpu lietošanas kārtību, proti, ka katra puse apņemas uzturēt tikai to mājas daļu, kurā atrodas attiecīgās puses lietojamās telpas. Nav arī nozīmes spriedumā norādītajam faktam, ka starp pusēm nav noslēgts jebkāds darījums saistībā ar nekustamā īpašuma ,,/Nosaukums/" lietošanu un apsaimniekošanu, jo lietā ir noskaidrots, ka starp pusēm ir noteikta lietošanas kārtība, un neviena no pusēm to neapstrīd, savukārt normatīvie akti nepieprasa obligāto rakstisko darījuma formu. Prasītāja neapstrīd faktu, ka uz šodienu pušu tiesiskās attiecības novērtējamas kā nekustamā īpašuma kopīpašnieku attiecības saskaņā ar Civillikuma un citu normatīvo aktu normām, bet norāda uz to, ka visu laiku notiek nekustamā īpašuma dalīta lietošana Civillikuma 1070.panta 1.daļas izpratnē, un neviens to nav apstrīdējis. Uzskatu, ka tiesai nav pamata secināt, ka starp pusēm esoša lietošanas kārtība attiecās tikai uz telpām.

Pretēji tiesas viedoklim, ka ir pamatoti atbildētājas iebildumi pret prasību un ka nav pierādīts cēloniskais sakars starp atbildētājas bezdarbību, neveicot jumta remontu, un prasītājai nodarītajiem zaudējumiem, prasītāja uzskata, ka šajā gadījumā ir pierādīti visi mūsdienu judikatūrā un tiesību teorijā norādītie zaudējumu atlīdzināšanas pamati. Zaudējumu esamība pierādīta ar liecinieka S.K. liecībām un 2012.gada 16.augusta tehniskās apsekošanas atzinumu.

Tiesību aizskārēja neattaisnojama un prettiesiska rīcība pierādīta ar īpašuma uzturēšanu saistīto normatīvo aktu neievērošanu no atbildētājas puses.

Attiecībā uz cēlonisko sakaru starp zaudējumiem un neatļauto darbību norāda, ka cēloņsakars ir starp visu prasību neievērošanu kopumā. Nepiekrīt tiesas secinājumam, ka Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma normu pārkāpumi nevar būt par cēloni prasītājas lietošanā esošo telpu appludināšanai, jo, ja atbildētāja atbilstoši normatīvo aktu prasībām būtu veikusi savlaicīgu savas mājas daļas (arī jumta) kārtējo remontu, prasītājai netiktu nodarīti zaudējumi.

Nepiekrīt spriedumā norādītajam attiecībā uz prasītājas veiktajiem remontdarbiem, norādot, ka lietā nav nekādu pierādījumu faktam, ka 2005.gadā prasītāja ir veikusi tādu remontu, kuram bija nepieciešama būvatļauja. Tika veikta prasītājas jumta daļas seguma maiņa, bet jumta nesošās konstrukcijas netika mainītas, līdz ar minēto nav notikusi nekāda patvaļīga būvniecība. Prasītājai, veicot savas jumta daļas remontu, nebija jāsaņem atbildētājas pielaišana. Gadījumā, ja prasītāja nebūta veikusi savas daļas (tajā skaitā jumta)

remonta, viņas daļa būta avārijas stāvoklī tāpat, kā atbildētājas daļa.

Attiecībā uz spriedumā norādīto, ka nav iesniegti pierādījumi par to, ka 2005.gadā jumts bija tādā avārijas stāvoklī, ka remonts bija jāveic steidzami, bez otrā kopīpašnieka piekrišanas uzskata, ka tiesa nav ievērojusi Civilprocesa likuma 93.panta 4.daļas prasības, jo lietas izskatīšanas laikā ne prasītājai, ne prasītājas pārstāvei netika paziņots, ka pēc tiesas viedokļa nav iesniegti pierādījumi iepriekšminētiem faktam. Uzskata, ka prasītājas uzreiz iesniegtie pierādījumi, kuri pilnīgi pamatoja prasību, netika ievēroti nolēmuma pieņemšanā, bet atbildētājas pierādījumi tika ,,pievilkti aiz ausīm" tiesas secinājumam, ka prasība nav pamatota, bet prasītāja ir pati vainīga viņai nodarītajos zaudējumos.

Nepiekrīt spriedumā norādītajam, ka iegūtie pierādījumi kopumā apliecina faktu, ka vēl pirms jumta daļas sabrukšanas prasītājas un viņas dēla darbību rezultātā ēkas jumtā visā tā platumā bija platā plaisa starp jauno un veco jumta iesegumu, pa kuru nokrišņi varēja iekļūt bēniņos, un tālāk mitrums varēja izplatīties pa pārsegumiem arī prasītājas lietošanā esošajās telpās.

Apelatore piekrīt, ka, lai konstatētu, ka jumta iebrukšana ir notikusi /pers. C/ normatīvo aktu neievērošanas rezultātā, jo viņa nav uzturējusi savu īpašuma daļu, ir nepieciešamas speciālas zināšanas būvniecības jomā. Tieši tādēļ tiesā tika iesniegts 2012.gada 16.augusta tehniskās apsekošanas atzinums Nr.163/2-02-01, ar kuru tika konstatēts appludināšanas cēlonis un /pers. C/ vaina. Gadījumā, ja no minētā atzinuma tiesai nebija pilnīgi saprotams appludināšanas cēlonis vai tiesa uzskatīja atzinumu par nepilnīgu, bija iespēja uzdod papildus jautājumus vienam no atzinuma sniedzējam — speciālistam būvniecības jomā S.K. , kurš bija pieaicināts un nopratināts kā liecinieks. Uzskata, ka prasītājai nav pienākuma pieteikt lūgumu par ekspertīzes noteikšanu, jo pilnīgi pietiekams rakstveida pierādījums ir speciālistu atzinums, un nav nozīmes, ka atzinums ir sniegts pēc vienas puses lūguma.

Uzskata, ka prasība daļā par morālā kaitējuma piedziņu noraidīta nepamatoti. Pretēji spriedumā norādītajām, prasītāja ir norādījusi prasībā, ka atbildētājas pastāvīgas nepienācīgas savu kā kopīpašnieces, pienākumu saistībā ar īpašuma uzturēšanu, pildīšanu, kā arī prasītājai nodarīto zaudējumu dēļ /pers. B/ ir nodarītas fiziskas un garīgas ciešanas. Gadījumā, ja pēc tiesas viedokļa, nav iesniegti pierādījumi, kuri apstiprinātu faktu, ka prasītājai nodarīts morālais kaitējums, tiesai par to bija jāpaziņo prasītājai vai prasītājas pārstāvei saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta 4.daļu, kas netika izdarīts. Vēlāk apgabaltiesai tiks iesniegti pierādījumi par morāla kaitējuma nodarīšanu, tajā skaitā dokumenti par prasītājas veselības stāvokli, kura pasliktinājās atbildētājas bezdarbības rezultātā.

Attiecībā uz summu Ls 242, ko prasītāja lūdza piedzīt kā izdevumus par juridisko palīdzību, norāda, ka Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punktā ietvertais jēdziens ,,advokāts" ir jātulko paplašināti, ar to saprotot ne tikai zvērinātus advokātus un advokātu palīgus, bet ari citus kvalificētus juristus, kuri var sniegi juridisko palīdzību un būt par pārstāvjiem lietā.

Lūdz tiesu izskatīt lietu pēc būtības; piedzīt no /pers. C/ par labu /pers. B/ nodarītos zaudējumus EUR 3514,42 apmērā, morālo kaitējumu EUR 1422,87 apmērā un visus tiesāšanas izdevumus, tajā skaitā EUR 344,33 apmērā par juridisko palīdzību šajā lietā.

Apelācijas sūdzība pamatota ar Civillikuma 1070., 1084., 1635., 1770., 1771., 1772., 1773., 1775,, 1779., Civilprocesa likuma 1.panta, 1., 43., 92., 93., 96., 97., 110., 111.,

413.-418., 432.pantu, Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panu, Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra Noteikumu Nr.907 ,,Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajam prasībām" 11 .punktu (lietas 150.-159.lapa).

Tiesas sēdē prasītājas pārstāve /pers. A/ prasību un apelācijas sūdzību uzturēja uz tajās norādītajiem apstākļiem.

Atbildētājas pārstāve zvērināta advokāte Ināra Bedānova prasību un apelācijas sūdzību neatzina, sniedza pirmajā instancē sniegtajiem analogus paskaidrojumus.

MOTĪVU DAĻA

Tiesa, noklausījusies pušu pārstāvju paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos materiālus, apelācijas sūdzības motīvus, uzskata, ka prasība ir noraidāma pilnīgi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts sūdzībā.

No prasītājas apelācijas sūdzības (lietas 150-159.lapa) izriet, ka prasītāja Bauskas rajona tiesas 2014.gada 17.septembra spriedumu ir pārsūdzējusi pilnībā.

Atbildētāja/pers. C/pirmās instances tiesas spriedumu nav pārsūdzējusi.

Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa nosaka, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka Bauskas rajona tiesas 2014.gada 17.septembra spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tāpēc Zemgales apgabaltiesa pilnībā pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai un līdz ar to atzīst, ka Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā nav nepieciešams norādīt.

Prasītāja apelācijas sūdzībā ir apstrīdējusi pirmās instances spriedumā norādīto, ka abas puses kā kopīpašnieces ir atbildīgas par visa kopīpašumā esošā nekustamā īpašuma uzturēšanu kārtībā, jo visu laiku kopīpašums tika lietots dalīti, līdz ar ko tieši atbildētājai bija pienākums uzturēt savu īpašuma daļu.

Lietā nav strīda par to, ka starp pusēm ir panākta mutiska vienošanās par lietošanā esošajām telpām.

Kaut gan starp pusēm pastāv vienošanās par nekustamā īpašuma „/Nosaukums/" lietošanas kārtību, tomēr, ņemot vērā, ka īpašums nav sadalīts reālās daļās un šāda dalīšana minētajam īpašumam nemaz nav iespējama (lietas 85.lapa), pušu tiesiskās attiecības ir nekustamā īpašuma kopīpašnieku attiecības saskaņā ar Civillikuma 1067.panta pirmo daļu.

Pirmās instances tiesa pamatoti spriedumā atsaukusies uz Civillikuma 1084.panta pirmās daļas, 1071.panta un 1068.panta noteikumiem un pareizi secinājusi, ka no minētām normām izriet, ka abas puses kā kopīpašnieces ir atbildīgas par visa kopīpašumā esošā nekustamā īpašuma uzturēšanu kārtībā, un ar to saistītos izdevumus viņām jāsedz atbilstoši domājamo daļu lielumam, konkrētajā gadījumā – līdzīgās daļās.

Tiesa atzīst, ka lietā nav izšķirošas nozīmes strīda izlemšanā prasītājas pārstāves

argumentam, ka nekustamais īpašums faktiski ir divas mājas ar kopējo sienu, un vēsturiski tie bija divi atsevišķi īpašumi, jo strīds izlemjams saskaņā ar to īpašuma tiesisko situāciju, kāda bijusi zaudējumu rašanās brīdī, līdz ar to nav pamatots prasītājas arguments, ka katram kopīpašniekam ir jāuztur kārtībā tikai sava ēkas daļa, jo, kā jau norādīts iepriekš, ēka reāli dabā nav sadalīta, līdz ar to jautājumā par pušu tiesiskajām attiecībām īpašuma uzturēšanā ir piemērojami Civillikuma 1068., 1071.panta noteikumi.

Tiesa arī noraida prasītājas iebildumus, atsaucoties uz Civillikuma 1070.panta noteikumiem par dalītu lietošanu, jo minētā likuma norma ir piemērojama ar nosacījumu – „ja lietu var dalīt", bet no lietā iesniegtās Iecava novada domes izziņas (lietas 85 lapa) izriet, ka būve reāli dabā ir viena ēka, un tā nav reģistrējama kā divi patstāvīgi īpašumi.

Vienlaikus tiesa atzīst, ka pušu vienošanās par lietošanas kārtības noteikšanu dzīvojamā mājā neatceļ Civillikuma 1068.punktā noteikto rīcības ar kopīpašumu aprobežojumu.

Pat gadījumā, ja puses ir vienojušās katrai lietot noteiktu mājas daļu, mājas uzturēšana un apsaimniekošana ir jāveic abām pusēm kopīgi, saskaņojot visas veicamās darbības ar otru kopīpašnieci. Pirmās instances tiesa spriedumā pareizi norādījusi, ka ēkas pamati, nesošās sienas un jumts ir ēkas pamatkonstrukcijas, un kopīpašumā tie nevar būt sadalīti kādās noteiktās ķermeniskās daļās, par kuru uzturēšanu kārtībā un kapitālo remontu (renovāciju) būtu atbildīgs tikai viens kopīpašnieks, līdz ar to nekustamajā īpašumā „/Nosaukums/" nav nedz prasītājas jumta daļas, nedz arī atbildētājas jumta daļas, bet viss jumts kā ēkas pamatkonstrukcija atrodas pušu kopīpašumā.

Lietā nav strīda par to, ka atbildētāja nav piedalījusies dzīvojamās mājas uzturēšanā un apsaimniekošanā.

Ja prasītāja uzskatīja, ka ēkas jumtam ir nepieciešams steidzams remonts, prasītājai, ievērojot Civillikuma 1068.panta trešo daļu, bija jāveic jumta remonts vai tā nomaiņa, un tādā gadījumā viņai būtu tiesības pieprasīt no atbildētājas atlīdzināt izdevumus samērīgi ar viņas daļu kopīpašumā.

Pirmās instances tiesa pilnīgi un vispusīgi analizējusi pierādījumus lietā, kas attiecas uz prasītājs veikto remontu un minēto darbību ietekmi uz jumta sabrukšanu un prasītājas lietošanā esošo telpu appludināšanu. Apelācijas instances tiesa pilnībā pievienojas Bauskas rajona tiesas veiktajai pierādījumu analīzei un secinājumiem un atzīst, ka to atkārtota norādīšana spriedumā nav nepieciešama.

Ar atbildētājas paskaidrojumiem, liecinieku V.P. un V.S. liecībām pirmās instances tiesā (lietas 122.-123.lapa), kā arī 04.03.2011. lēmumu (lietas 70.-74.lapa) ir pierādīts, ka 2009.gada septembrī prasītājas dēls I.K. ir sabojājis vecās latas jumta daļā, kurā palika vecais iesegums. Liecinieks V.S. liecināja, ka jumta daļas ar jauno segumu un veco segumu bija patstāvīgas, pa vidu bija caurums, jumta latas bija pārzāģētas, bija speciāli sabojāta arī viena spāre. Lietā iesniegtie fotoattēli (lietas 106.-108.lapa) apliecina faktu, ka jau 2009.gada septembrī - oktobrī visā jumta platumā bija plata plaisa starp veco un jauno jumta segumu, veco latu gali nebalstās uz jaunām spārēm, tās ir pārzāģētas, un no latām vietām nokrituši šindeļi.

Pirmās instances tiesa pamatoti ņēmusi vērā arī liecinieka S.K. liecību par to, ka prasītājas telpās konstatējis ne tikai svaigas appludināšanas pēdas, bet arī vecos ūdens atstātos traipus. No sagruvušā jumta puses stipra lietus laikā ūdens varēja tecēt pa siju, un

ietecēt otrajā mājas daļā. Liecinieks pieļāva, ka applūdināšana varēja notikt arī tad, kad virs prasītājas telpām vēl bija vecais jumts. No minētās liecības arī izriet, ka vēl pirms jumta daļas sabrukšanas prasītājasun viņas dēla darbību rezultātā ēkas jumtā visā tā platumā bija plata plaisa starp jauno un veco jumta iesegumu, pa kuru nokrišņi varēja iekļūt bēniņos, un tālāk mitrums varēja izplatīties pa pārsegumiem arī uz prasītājas lietošanā esošajās telpās.

No liecinieka S.K. liecības izriet, ka prasītāja bija virs savas lietošanā esošās mājas daļas izveidojusi pilnīgi atsevišķu jumtu, un tādejādi mājai faktiski bija divi atsevišķi jumti.

Lieciniece V.P. liecināja, ka viņa redzējusi kā prasītājas dēls pārzāģējis jumta siju un nākamajā dienā pārzāģēja jumta latas un izspārdīja atbildētājas lietošanā esošās mājas puses jumta šindeļus. Tas noticis 2009.gada septembrī, tad jumtā izveidojās plaisa, un ziemā sasniga sniegs, un jumts iebruka.

Ievērojot visus minētos faktus un argumentus, tiesa atzīst, ka nav pierādīts cēloniskais sakars starp atbildētājas bezdarbību un prasītājas lietošanā esošo telpu appludināšanu, kas ir pamats prasības noraidīšanai daļā par zaudējumu piedziņu.

Ievērojot Civillikuma 1776.pantā noteikto, prasītājai bija jāveic saprātīgi pasākumi, lai nepieļautu lietus ūdens un citu nokrišņu iekļūšanu mājā iekšā. Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka šādi pasākumi tika veikti.

Prasītājas veiktā jumta nomaiņa tikai pusei mājas, radot situāciju, ka mājai faktiski ir divi atsevišķi jumti, kā arī viņas ģimenes locekļu veiktā jumta sijas un latu tīša sabojāšana tiesas ieskatā ir radījusi situāciju, kas veicināja jumta sadalīšanos divās daļās un neremontētās puses iebrukšanu un iespēju, ka prasītājas lietošanā esošā mājas daļa varēja tikt pakļauta nokrišņu iedarbībai.

Pie tam vērā ņemams apstāklis, ka jumta sija un latas tika sabojātas un plaisa jumtā izveidojās jau 2009.gadā. Prasītāja, izveidojot savā lietošanā esošajai mājas daļai atsevišķu jumtu, nav parūpējusies par to, lai mājas daļai ar jauno jumta segumu būtu izveidota pienācīga hidroizolācija. No lietā iesniegtajiem fotoattēliem redzams, ka mājas bēniņos daļa, kas robežojas ar atbildētājas lietošanā esošo mājas daļu, ir aizsista ar dēļiem un uzklāta plēve (lietas 27.lapa 26., 27.fotoattēls). Minētais izriet arī no S.K. liecības, pie tam liecinieks arī liecināja, ka plēve nebija blīvi uzklāta, un tai varēja tikt garām ūdens stipra lietus gadījumā (lietas 96., 99.lapa).

Tādejādi prasītāja laika posmā no jumta sijas un latu sabojāšanas un plaisas jumtā izveidošanās 2009.gadā līdz par 2012.gada augustam, kad notika prasītājas lietoto telpu aplūšana, nebija veikusi attiecīgas darbības, lai aizsargātu īpašumu, izveidojot pietiekamu norobežojumu mājas vidusdaļā, lai novērstu ūdens iekļūšanu prasītājas lietotajās telpās.

Apelācijas sūdzībā prasītāja iebildusi, ka lietā nav nekādu pierādījumu faktam, ka 2005.gadā prasītāja ir veikusi tādu remontu, kuram bija nepieciešama būvatļauja, jumta nesošās konstrukcijas netika mainītas, līdz ar minēto nav notikusi nekāda patvaļīga būvniecība.

Pirmās instances tiesa pilnīgi un vispusīgi argumentējusi, ka jumta nomaiņa, kuras laikā tiek nomainīts ne tikai jumta iesegums, bet jumta nesošās konstrukcijas (spāres), ir uzskatāms par būvdarbiem – renovāciju (kapitālo remontu).

Renovācija ir būves vai tās daļas remonts (kapitālais remonts), lai atjaunotu būvi vai

tās daļu, nomainot nolietojušos nesošos elementus vai konstrukcijas, kā arī mērķtiecīgu funkcionālu vai tehnisku uzlabojumu ieviešana būvē, nemainot tās apjomu un funkciju.

Būvniecības likuma 13.panta pirmā daļa (*likuma redakcija, kas bija spēkā 2005.gada jūnijā*) noteica, ka pasūtītājam vai būvētājam pirms būvdarbu uzsākšanas jāsaņem būvatļauja Vispārīgajos būvnoteikumos paredzētajā kārtībā, un saskaņā ar šī panta piekto daļu būvdarbu uzsākšana vai veikšana bez būvatļaujas kvalificējama kā patvaļīga būvniecība, un atbildība par to ir paredzēta normatīvajos aktos.

Arī no lietā iesniegtajām fotogrāfijām redzams, ka prasītājas atjaunotajā jumta daļā ir mainītas gan jumta spāres, gan latas, tās būtiski atšķiras no atbildētājas lietošanā esošās mājas daļas jumta spārēm un latām (lietas 25.lapa 11.fotoattēls, 107., 108.lapa).

Prasītāja, veicot jumta kapitālo remontu bez būvatļaujas, pati ir uzņēmusies risku par to, ka mājas jumtam var tikt nodarīti neatgriezeniski bojājumi, kuru rezultātā var rasties zaudējumi appludināšanas rezultātā.

Apelācijas instances tiesa nepiekrīt apelācijas sūdzībā norādītajam, ka lietā nav pierādīts, ka vēl pirms jumta daļas sabrukšanas prasītājas un viņas dēla darbību rezultātā ēkas jumtā visā tā platumā bija plata plaisa starp jauno un veco jumta segumu, pa kuru nokrišņi varēja iekļūt bēniņos un tālāk mitrums varēja izplatīties pa pārsegumiem arī prasītājas lietošanā esošajās telpās. Minētais apstāklis ir pierādīts ar 2009.gada 13.oktobra ēkas apskates protokolu un tam pievienotajām fotogrāfijām lietā (lietas 105. -109.lapa), no kurām redzama jumtā izveidojusies plaisa jau 2009.gadā – tātad gandrīz trīs gadus pirms appludināšanas.

Prasītāja norādījusi, ja atbildētāja atbilstoši normatīvo aktu prasībām būtu veikusi savlaicīgu savas mājas daļas (arī jumta) kārtējo remontu, prasītājai netiktu nodarīti zaudējumi. Tiesa minēto apgalvojumu noraida, jo atbilstoši Civillikuma 1068.panta noteikumiem kopīpašniecēm bija kopīgi jāvienojas par jumta nomaiņu, nevis katrai jābūvē atsevišķs jumts. Ja atbildētāja jumta nomaiņai nepiekrita, prasītājai bija tiesības nomainīt visu jumtu un piedzīt no atbildētājas izdevumus (Civillikuma 1068.panta trešā daļa).

Tiesa, izvērtējusi pierādījumus lietā, iepazinusies ar liecinieku sniegtajām liecībām pirmās instances tiesas sēdēs, atzīst, ka lietā ir pierādīts, ka jumta iebrukšana un ūdens ietecēšana prasītājas lietotajās telpās ir notikusi prasītājas nelikumīgas būvniecības un prasītājas dēla veikto būvkonstrukciju sabojāšanas rezultātā.

Lietā nav strīda par to, ka /pers. C/ nav piedalījusies dzīvojamās mājas uzturēšanā un apsaimniekošanā, tomēr tiesa atzīst, ka nav pierādīts cēloniskais sakars starp /pers. C/ bezdarbību, nepiedaloties mājas uzturēšanā, un jumta daļas sabrukšanu, kura, kā konstatēts ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem, notikusi jau minēto prasītājas darbību rezultātā.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka atbildētājas vaina zaudējumu nodarīšanā prasītājai ir pamatota arī ar apstākli, ka atbildētāja pēc apdrošināšanas atlīdzības saņemšanas par sabojāto jumtu (sakarā ar spāres un latu pārzāģēšanu) nav minēto atlīdzību izmantojusi jumta salabošanai.

Tiesa minēto argumentu noraida, jo tiesas ieskatā prasītāja nevar pamatot zaudējumu atlīdzības prasību ar citas personas bezdarbību, ja zaudējumu rašanās cēlonis ir pašas prasītājas darbības, kas bijušas zaudējumu rašanās cēlonis. Atbildētājas bezdarbība ir tikai blakus apstāklis, kam nav tiešas saistības ar zaudējumiem prasītājai. Ja prasītāja nebūtu veikusi jumta pārbūvi un viņas dēls nebūtu pārzāģējis jumta spāri, jumta

sadalīšanās divās daļās nebūtu bijusi iespējama. Atbildētājai ir tiesības rīkoties ar saņemto apdrošināšanas atlīdzību pēc saviem ieskatiem, un prasītājas vēlme šo atlīdzību izlietot viņas un viņas ģimenes locekļu veikto darbību seku novēršanai nav atbildētājai saistoša.

Ņemot vērā, ka ir noraidāma prasība par zaudējumu atlīdzināšanu, jo tiesa nekonstatē atbildētājas vainu zaudējumu nodarīšanā prasītājai, prasība daļā par morālā kaitējuma piedziņu noraidāma pilnībā. Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka atbildētājas pastāvīgas nepienācīgas savu kā kopīpašnieces, pienākumu saistībā ar īpašuma uzturēšanu, pildīšanu, /pers. B/ ir nodarītas fiziskas un garīgas ciešanas. Prasītājai arī ir tiesības, ievērojot Civillikuma 1074.pantā noteikto, prasīt kopīpašuma dalīšanu, ja viņa uzskata, ka tiek apgrūtināta īpašuma izmantošana un viņai tiek radītas ciešanas, tāpēc, ka atbildētāja nepiedalās kopīpašuma uzturēšanā un apsaimniekošanā. Tomēr prasītāja šādu prasību nav cēlusi.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka Bauskas rajona tiesa pareizi piemērojusi tiesību normas saistībā ar konkrētiem lietas apstākļiem un pamatoti atzinusi, ka prasība ir noraidāma.

Apelācijas instances tiesa pievienojas Bauskas rajona tiesas motivācijai spriedumā, ka summa Ls 242, ko prasītāja lūdza piedzīt kā izdevumus par juridisko palīdzību, lietā nav piedzenama, jo saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta noteikumiem izdevumi par juridisko palīdzību ir atlīdzināmi tikai gadījumā, ja juridisko palīdzību sniedz zvērināts advokāts.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa nosaka, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta trešo daļu prasības noraidīšanas gadījumā ar lietas vešanu saistītos izdevumus piedzen no prasītāja par labu atbildētājam.

Atbildētājas pārstāve iesniedza kvīti Nr.047582 (lietas 182.lapa) par ar lietas vešanu saistītajiem izdevumiem 450 *euro*, kas /pers. C/ labā piedzenami no /pers. B/.

Tā kā prasība noraidāma, atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta otrās daļas noteikumiem no prasītājas piedzenami tiesas izdevumi par tiesas dokumentu nosūtīšanu apelācijas instances tiesā 1,55 *euro* apmērā (lietas 178.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1} pantu prasītājai nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

REZOLUTĪVĀ DAĻA

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432. - 434.pantu, Zemgales apgabaltiesa

nosprieda

/pers. B/, personas kods /personas kods/, prasību pret/pers. C/, personas kods /personas kods/, par zaudējumu un morālā kaitējuma kompensācijas piedziņu noraidīt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, ar lietas vešanu saistītos izdevumus EUR 450 (četri simti piecdesmit *euro).*

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus par tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu EUR 1,55 (vienu *euro* 55 centus).

Noteikt Ņ.K.sprieduma labprātīgas izpildes termiņu – 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākajā tiesā Civilprocesa likuma 451., 452.pantā paredzētajos gadījumos trīsdesmit dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas datuma, iesniedzot kasācijas sūdzību Zemgales apgabaltiesas Aizkraukles tiesu namā un iemaksājot drošības naudu 284,57 *euro* apmērā.

Pilns spriedums sastādīts 2015.gada 17.martā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Belicka
Tiesneses I.Skudra
S.Maršāne